

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 151 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 121 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน คือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้สถานศึกษาดำเนินการตอบแบบสอบถามที่ส่งรับเอกสารของสถานศึกษา ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และบางส่วนผู้ศึกษาค้นคว้าขอรับคืนด้วยตนเอง รวมทั้งหมด จำนวน 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์สภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล วิเคราะห์สภาพการบริหารงานบุคคล โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ทั้งภาพรวมและรายด้าน และวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบ ค่าที (t - test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการใช้หลักความรับผิดชอบ มากที่สุด รองลงมา คือ การใช้หลักนิติธรรม ส่วนหลักความโปร่งใส มีใช้น้อยที่สุด และได้ผลแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการใช้หลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับในการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ครูและบุคลากร ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความเป็นธรรมและปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับในการเสนอของบประมาณ เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากร ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการออกจากราชการของครูและบุคลากร ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2 ด้านการใช้หลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรมีระเบียบ และวินัยในตนเอง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ด้านการใช้หลักความโปร่งใส พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการสรรหา และบรรจุแต่งตั้งเป็นไปตามวิธีการของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดี ความชอบ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงกรณีสิ่งไม่เลื่อมขึ้นเงินเดือนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวทราบ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.4 ด้านการใช้หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหรือประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยมอบหมายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้บุคลากรพิจารณาคัดเลือกบุคลากรจากภายนอกเป็นวิทยากรท้องถิ่น ส่วน ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอความคิดเห็นในการเลือกบุคลากรให้เหมาะกับงาน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.5 ด้านการใช้หลักความรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการสอบสวนกรณีข้าราชการครูและบุคลากรกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ส่วน ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาวางแผน การดำเนินงานบริหารงานบุคคลสรุปและประเมินผล ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.6 ด้านการใช้หลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในสถานศึกษาด้วยการเสียสละและอุทิศตนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาส่วนผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารบุคคลให้เป็นระบบ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคล ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคล ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปราย ตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

1.1 ด้านการใช้หลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่ามีปัญหามากที่สุดในเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับในการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ครูและบุคลากร เพราะผู้บริหารสถานศึกษาไม่ศึกษาระเบียบข้อบังคับการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ครูและบุคลากรให้ถูกต้อง ชัดเจน และเกิดความเป็นธรรม ซึ่งจะทำให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542) กล่าวถึง หลักนิติธรรมว่าเป็นการตรากฎหมาย และกฎข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจอใจหรืออำนาจของตัวบุคคลและสอดคล้องคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2542) กล่าวถึง หลักนิติธรรมเป็นกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ และได้การยอมรับจากประชาชนและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ธวัช ภูษิตโยโคย (2544) กล่าวถึง หลักนิติธรรม คือ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน การดำเนินกิจการและการบริหารธุรกิจก็ต้องเป็นไปตามระเบียบ ระบบข้อบังคับหรือนโยบายที่กำหนดขึ้น จะออกนอกกลุ่มนอกทาง หรือออกนอกกรอบไม่ได้ ผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการบริหารธุรกิจไม่ต่างอะไรกับการขับรถบนท้องถนน จะต้องถูกกฎจราจร ไม่สร้างความเดือดร้อนให้บุคคลอื่นที่ใช้ถนนร่วมกัน กฎระเบียบเป็นเรื่องที่ฟังดูแล้วดี แต่มักจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ ผู้บริหารต้องให้พนักงานของตนปฏิบัติงานอยู่ในกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือนโยบายอันใด คนอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการก็อยากให้ผู้บริหารปฏิบัติในทำนองเดียวกันผู้บริหาร จึงต้องสร้างตัวอย่างที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กรด้วยการอยู่ในกรอบเสมอ บุคคลทุกฝ่ายในองค์กรจะได้ถือเป็นตัวอย่าง การกำกับดูแลก็จะง่ายขึ้นและไม่เป็นภาระต่อกิจการมากนัก

1.2 ด้านการใช้หลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่ามีปัญหามากที่สุดในเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการบริหารงานด้วยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมรับรู้ เสนอความคิดเห็น ในการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน และมีความรับผิดชอบใส่ใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ด้วยความกระตือรือร้น

กล้ายอมรับผลจากการกระทำของตน ตลอดจนใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับสำนักงานการปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 14) กล่าวว่า การบริหารจัดการที่ดีในองค์กรซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยประกันว่าผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารด้วยความรับผิดชอบ และนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จขององค์กร

1.3 ด้านการใช้หลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่ามีปัญหามากที่สุดในเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งเป็นไปตามวิธีการของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. เพราะการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา รวมถึงมีกระบวนการให้บุคลากรในสถานศึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ได้อย่างชัดเจน เกิดประโยชน์สูงสุดต่อราชการสอดคล้องกับสุจิต นิमितกุล (กระทรวงมหาดไทย, 2543) กล่าวถึงข้อมูลต่างๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและความสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้

1.4 ด้านการใช้หลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่ามีปัญหามากที่สุดในเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหรือประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยมอบหมายฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับประกอบ กุลเกลี้ยง และคณะ (2545) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือวิธีการบริหาร หรือรูปแบบการตัดสินใจ ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายซึ่งเกี่ยวข้องกับงานหรือการบริหารมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานในองค์กรนั้น สิ่งสำคัญที่สุดของผู้บริหารคือ การตัดสินใจในประเทศโลกเสรี เชื้อเรื่องความเสมอภาคและประชาธิปไตย เชื่อว่าถ้าเอาวิธีการนี้มาใช้ในการบริหารแล้ว จะช่วยเพิ่มความพอใจ และแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกๆ ไป

1.5 ด้านการใช้หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่ามีปัญหามากที่สุดในเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร มีความรับผิดชอบ ส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับสมหวัง วิทยา ปัญญานนท์ (2553) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

1.6 ด้านการใช้หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่ามีปัญหามากที่สุดในเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในสถานศึกษาด้วยการเสียสละและอุทิศตนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้

ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ที่กล่าวถึง หลักความคุ้มค่า การใช้จ่ายเงินภาษีอากรของประชาชนต้องให้เกิดผลดี คือใช้ตามความจำเป็นมุ่งสู่เป้าหมาย แผนงานและพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน ตลอดจนการใช้จ่าย ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. จากผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1. จากผลการศึกษการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 แม้จะพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้บริหารและครูควรปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องต่างๆ คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับด้วยเป็นธรรมและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและ แสดงความคิดเห็น เพื่อความสำเร็จขององค์กร

2. ควรมีการส่งเสริมและวางแผนการพัฒนาบุคลากรทุกฝ่าย อย่างต่อเนื่อง และสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง เพื่อนำองค์กรไปสู่ ความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยคัดเลือกสถานศึกษาที่มีการบริหารงานบุคคลให้ประสบความสำเร็จ ว่ามีแนวทางพัฒนาสถานศึกษาอย่างไร
2. ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ในสังกัดต่างกัน เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบและเพื่อการพัฒนาในโอกาสต่อไป
3. ควรศึกษาริบทอื่นๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มเติม เช่น อายุ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นต้น